

06.06.2022

Asia/9

§ 427

V 15.6.2022, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite palestiinalaisalueiden laittomasta miehityksestä ja Helsingin kaupungin hankinnoista

HEL 2021-006118 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Minja Koskela: Pyytäisin vielä toiseksi viikoksi pöydälle.

Kannattaja: Jussi Halla-aho

Äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Minja Koskelan pöydällepanoehdotus

Jaa-äännet: 1

Juhana Vartiainen

Ei-äännet: 10

Paavo Arhinmäki, Elisa Gebhard, Jussi Halla-aho, Minja Koskela, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Ozan Yanar

Tyhjä: 4

Anniina Iskanius, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle äänin 10 - 1 (4 tyhjää).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.05.2021 Said Ahmed Suldaan Loppu Israelin miehityksen tukemiselle

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki sitoutuu jatkossa olemaan solmimatta sopimuksia minkään yrityksen kanssa, joka hyötyy palestiinalaisalueiden laittomasta miehityksestä. Valtuutetut esittävät lisäksi, että kaupunki selvittää, tekeekö se tällä hetkellä yhteistyötä miehityksestä hyötyvien osapuolten kanssa ja tarvittaessa irtisanoo kyseiset sopimukset.

Hankintadirektiivi ja hankintalaki

Euroopan unionin hankintadirektiivi (2014/24/EU) on Suomessa implementoitu osaksi kansallista oikeutta säätämällä 1.1.2017 voimaan astunut laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016; hankintalaki). Asian arvioinnin kannalta keskeisessä asemassa on siten kansallinen hankintalaki.

Hankintalaissa asetetun kansallisen kynnysarvon ylittävät hankinnat on kilpailutettava hankintalain mukaisessa menettelyssä. Hankintalaissa on tyhjentävästi lueteltu kilpailutuksissa sovellettavat tarjoajien pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkemisperusteet. Osallisuus siirtokunta-toimintaan ei ole pakollinen eikä harkinnanvarainen poissulkemisperuste.

Tarjoaja voidaan poissulkea myös, mikäli tarjoajan tarjous on tarjouspyynnössä asetettujen vaatimusten vastainen. Tarjouspyynnössä hankintayksikkö voi asettaa tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia soveltuvuusvaatimuksia. Vaatimusten on liityttävä hankinnan kohteeseen siten, että ne osoittavat ehdokkaiden tai tarjoajien mahdollisuudet toteuttaa hankinta. Vaatimusten tulee olla objektiivisia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia.

Osallisuus siirtokunta-toimintaan ei liity tarjoajan rekisteröitymiseen, taloudelliseen ja rahoitukselliseen tilanteeseen eikä sen tekniseen tai ammatilliseen pätevyyteen, minkä vuoksi se ei ole myöskään hankintalain sallima tarjoajalle asetettu soveltuvuusvaatimus.

Edellä todetun perusteella kaupunki ei hankintalain säännöksistä joh-
tuen voi poissulkea eikä hylätä tarjousta sen perusteella, että tarjoaja
on osallistunut siirtokuntatoimintaan.

Hankintalain soveltamisalan ulkopuoliset hankinnat

Hankintalaissa määritelty kynnysarvo tavara- ja palveluhankinnoille on
60 000 euroa. Kynnysarvon alittaviin hankintoihin ei sovelleta hankinta-
lakia. Mikäli kynnysarvon alittava hankinta kuitenkin kilpailutetaan, on
niidenkin osalta asetettava tarjoajien valinnalle objektiivisia ja syrjimät-
tömiä perusteita. Huomioon on otettava myös hallinnon yleiset oikeus-
periaatteet, kuten tarkoitussidonnaisuuden periaate, jonka mukaan vi-
ranomaisen on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hy-
väksyttäviin tarkoituksiin.

Ottaen lisäksi huomioon mitä jäljempänä kunnan toimialasta lausutaan,
eivät aloitteessa mainitut perusteet sovellu tarjoajan valintaa ohjaavaksi
perusteeksi myöskään pienhankintojen kilpailuttamiseen.

Kunnan toimiala ja ulkopoliittikan harjoittaminen

Kunnan toiminnan lähtökohtana on toiminnan paikallisuus ja keskitty-
minen kunnan omalle alueelle. Kunnat harjoittavat kuitenkin nykyisin
laajasti kansainvälistä yhteistyötä, ja sillä voidaan katsoa olevan vakiin-
tunut paikka kunnan toiminnassa.

Kansainvälisen yhteistyön kuulumista kunnan toimialaan arvioidaan
samoilla periaatteilla kuin kunnan toimialan rajoja yleisestikin. On siten
huomioitava muun muassa, että kyseinen toiminta on kunnan asukkai-
den edun mukaista, ja että panostus toimintaan on kohtuullinen suh-
teessa tavoiteltaviin päämääriin.

Kunnan toimialaan kuuluvana on pidetty esimerkiksi ystävyyskuntatoi-
mintaa (KHO 1982 II 18). Myös humanitaarisen avun antamista on pi-
detty sallittuna (KHO 1983 II 35), kun päätös ei ollut sisältänyt kannan-
ottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin tai toisen valtion sisäisiin asioihin.
Helsingin kaupunki on äskettäin tehnyt kertaluontoisen päätöksen hu-
manitaarisen avun antamisesta Ukrainassa käytävän sodan uhrien aut-
tamiseksi (Pri 3.3.2022 § 33).

Kunnan harjoittamasta kansainvälisestä yhteistyöstä on erotettava ul-
kopoliittisten kannanottojen tekeminen, joihin oikeuskäytännössä on
suhtauduttu kielteisesti (KHO 1983 II 28). Oikeuskirjallisuudessa pidät-
tyvää suhtautumista on perusteltu sillä, että kunnan ei tule harjoittaa ul-
kopoliittikkaa eikä sitoa kunnan jäseniä kannanottoihin, joita he eivät
mahdollisesti pidä aatteellisesti tai muutoin hyväksyttävänä.

Suomen ulkopolitiikan johtaminen kuuluu perustuslain 93 §:n mukaan tasavallan presidentille yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Ulkopolitiikan valmistelu ja täytäntöönpano kuuluvat valtioneuvoston asetuksen 1171/2005 mukaisesti ulkoministeriön tehtäviin.

Aloite sisältää kannanoton vieraan valtion toimintaan. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan tällaiseen toimintaan liittyviä sanktioluonteisia toimenpiteitä. Niiden ulkopoliittisesta luonteesta johtuen aloitteen ja sen mukaisen toimenpiteiden ei siten voida katsoa kuuluvan kunnan toimialaan.

Muut konfliktit, yhdenvertaisuus ja johdonmukaisuus

Aloitteessa on esitetty irtautumista nykyisistä ja tulevista sopimussuh-teista tahojen kanssa, joiden katsottaisiin hyötyvän palestiinalaisalueiden miehityksestä. On kuitenkin löydettävissä myös vastaavia tilanteita, joissa kansainvälisen yhteisön keskusteluissa on esitetty, että konfliktin osapuoli on syyllistynyt laittomaan miehitykseen tai johonkin muuhun kansainvälisen oikeuden vastaiseen toimintaan.

Hallintolaissa edellytetään viranomaisen toiminnan olevan yhdenvertaista ja puolueetonta. Olisi yhdenvertaisuuden kannalta ongelmallista ja muutenkin epäjohdonmukaista, mikäli kunta pidättäytyisi sopimuksista tarjoajien kanssa, joiden se katsoisi hyötyvän palestiinalaisalueiden miehityksestä ja samaan aikaan jatkaisi sopimustoimintaa muiden kumppaneiden kanssa, joiden osalta on esitetty, että ne hyötyvät jostakin toisesta laittomana pidetystä miehityksistä tai muusta kansainvälisen oikeuden vastaisesta toiminnasta.

Olisi lisäksi epäjohdonmukaista, mikäli kaikista mahdollisista vastaavista kansainvälisen oikeuden rikkomuksista tai muista kansainvälisen yhteisön tuomitsemista teoista ainoastaan valtion toteuttama laittomana pidetty miehitys katsottaisiin poissulkemisperusteeksi Helsingin kaupungin hankinnoissa.

Kannanotot vieraiden valtioiden välisiin tai vieraiden valtioiden sisällä vallitseviin konflikteihin, ja niihin reagoiminen esimerkiksi taloudellisin pakottein, eivät edellä todetusti kuulu kunnan toimialaan, vaan osaksi valtion ulkopolitiikkaa.

Edellä todettuun viitaten kaupunginhallitus katsoo, ettei aloitteessa esitetyille toimenpiteille ole oikeudellisia edellytyksiä.

Ihmisoikeudet Helsingin kaupungin hankintastrategiassa

Ihmisoikeudet mainitaan Helsingin hankintastrategian vaikuttavuus ja vastuullisuus -teeman yhteydessä. Teeman päävalinnan mukaan Helsingin hankinnat ovat vaikuttavia, vastuullisia ja ilmastoviisaita. Pääva-

linnan selvennyksessä todetaan, että erityistä huomiota tulee kiinnittää työ- ja ihmisoikeuksien noudattamiseen hankinnoissa.

Vaikuttavuus ja vastuullisuus -teeman eräänä tavoitteena on edistää hankinnoilla sosiaalisen vastuun eli ihmisoikeuksien ja työelämän perusoikeuksien toteutumista. Tavoitetta selvennetään seuraavasti: ”Edellytämme kumppaneiltamme toimintaa, jossa työntekijän ihmisoikeuksia ja työelämän perusoikeuksia kunnioitetaan.” Keskeisenä tavoitteeseen liittyvänä toimenpiteenä on saada ihmisoikeuksia sekä työelämän perusoikeuksia koskevat tavoitteet ja ehdot asianmukaisesti sopimuksiin.

Edellä mainituilla tavoitteilla tarkoitetaan ennen kaikkea hankinnan toimittajan työntekijöiden ihmisoikeuksia ja työelämän perusoikeuksia. Kaupunginhallitus toteaa, että hankintatoimessa on mahdollista ottaa huomioon ihmisoikeudet siltä osin kuin ne liittyvät hankinnan kohteeseen. Sosiaalisen vastuun edistäminen hankinnoissa ei kuitenkaan laajenna kunnan mahdollisuuksia ottaa kantaa vieraiden valtioiden välisiin tai vieraiden valtioiden sisällä vallitseviin konflikteihin. Tämä ei edellä kuvatulla tavalla kuulu kunnan toimialaan.

Hankintalainsäädännön mukaisesti hankinnassa käytettävien ehtojen tulee liittyä hankintasopimuksen kohteeseen, toisin sanoen valmistettavaan tavaraan, suoritettavaan palveluun tai toteutettavaan rakennusrakkaan. Esimerkiksi hankittavan tavaran tai palvelun toimittajien työntekijöiden ihmisoikeudet sekä työelämän perusoikeudet voivat olla hankinnassa käytettäviä ehtoja, sillä tavaran tai palvelun tuotantoprosessiin suoraan vaikuttavina niillä on välitön liityntä hankinnan kohteeseen.

Hankintastrategian sanamuotoa ei tule yrittää tulkita tavalla, joka olisi ristiriidassa hankintalain kanssa. Yleisluontoiset ihmisoikeuksien loukkauksiin kohdistuvat alueelliset ehdot eivät siten voi olla hankintasopimusten ehtoina.

Aiempi päätöshistoria

Kaupunginhallitus palautti 8.11.2021 (§ 817) asian uudelleen valmisteltavaksi. Kaupunginhallituksen päätöksessä todettiin, että ”valmistelussa selvitetään tarvittaessa ulkopuolisia lakiasiantuntijoita kuullen, miten yrityksen osallisuus kansainvälisen oikeuden vakaviin rikkomuksiin — tässä tapauksessa osallisuus siirtokuntatoimintaan — suhteutuu palveluntarjoajaa koskeviin EU-direktiiveihin (kuten 2004/18/EY) eli voiko yrityksen sulkea ulos tarjouskilpailusta direktiivien perusteella. Lisäksi selvitetään, voiko aloitteessa mainitun perusteen eli siirtokuntatoiminnan sisällyttää Helsingin kaupungin ehdollisiin irtisanomislausekkeisiin.”

06.06.2022

Asia/9

Kaupunginhallitus esitti 7.2.2022 (§ 108) kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi. Kaupunginhallituksen päätöksen perustelut poikkesivat esittelijän ehdotuksesta.

Kaupunginvaltuusto palautti 16.2.2022 (§ 33) asian uudelleen valmisteltavaksi.

Kaupunginvaltuustossa käydyn keskustelun johdosta aloitevastausta on täydennetty jaksolla, joka koskee ihmisoikeuksia Helsingin kaupungin hankintastrategiassa.

Samalla asia on uudessa valmistelussa otsikoitu uudelleen alkuperäisen aloitteen otsikoinnista poikkeavalla tavalla.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 19.05.2021 Said Ahmed Suldaan Loppu Israelin miehityksen tukemiselle

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.05.2022 § 406

HEL 2021-006118 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.05.2022 Pöydälle

06.06.2022

Asia/9

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

07.02.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

31.01.2022 Pöydälle

24.01.2022 Pöydälle

08.11.2021 Palautettiin

01.11.2021 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi

Kaupunginvaltuusto 16.02.2022 § 33

HEL 2021-006118 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto palautti asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.02.2022 Palautettiin

Valtuutettu Maarit Vierunen ehdotti valtuutettu Marcus Rantalan kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun niin, että aloitteessa esitettyihin tai kaupunginhallituksen vastauksessaan esittämiin toimenpiteisiin ei ryhdytä. Sekä aloitteen alkuperäistä sisältöä että kaupunginhallituksen esitystä on pidettävä ulkopoliittisen kannan ottamisena ja siten toimenpiteenä, joka ei kuulu kunnan toimialaan

1 äänestys

Asian käsittelyn jatko JAA, palautus EI

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Esitys palautetaan valmisteltavaksi valtuutettu Maarit Vierusen ehdottamin perustein

06.06.2022

Asia/9

Jaa-äännet: 39

Hilkka Ahde, Mahad Ahmed, Alviina Alametsä, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Titta Hiltunen, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Jukka Järvinen, Emma Kari, Elina Kauppila, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Vesa Korkkula, Minja Koskela, Minna Lindgren, Petra Malin, Nina Kata-riina Miettinen, Sami Muttilainen, Tuomas Nevanlinna, Johanna Nuor-teva, Maria Ohisalo, Amanda Pasanen, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Pekka Sauri, Anni Sinnemäki, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Erkki Tuomioja, Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Ei-äännet: 44

Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Maaret Castrén, Mika Ebeling, Nora Grotenfelt, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Harry Harkimo, Joel Harkimo, Nuutti Hyttinen, Anniina Iskanus, Ville Jalovaara, Mikael Jungner, Atte Kaleva, Anna Karhumaa, Arja Karhu-vaara, Marko Kettunen, Pia Kopra, Laura Korpinen, Sini Korpinen, Tei-ja Makkonen, Otto Meri, Seija Muurinen, Björn Månsson, Dani Niska-nen, Mia Nygård-Peltola, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Pirkko Ruohonen-Lerner, Wille Rydman, Sari Sarko-maa, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Nina Suomalainen, Elina Valto-nen, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Tyhjä: 1

Atte Harjanne

Poissa: 1

Timo Harakka

Kaupunginvaltuusto palautti asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Henri Kähönen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
henri.kahonen(a)hel.fi